

VERGİLENDİRME İŞLEMLERİNDE YENİ DÖNEM: “İZAHA DAVET”

CENTRUM AUDITING
Sworn-In Financial Advisory & Consulting

VERGİLENDİRME İŞLEMLERİNDE YENİ DÖNEM: “İZAHA DAVET”

1. İZAHA DAVET MÜESSESESİ HANGİ KANUN İLE DÜZENLENMİŞTİR?

6728 sayılı Kanun'un 22. maddesi ile, Vergi Usul Kanunu (VUK)'nun mülga 370. maddesi “İzaha davet” başlığı altında yeniden düzenlenmiş ve bu kapsamda haklarında henüz vergi incelemesine başlanılmamış veya takdir komisyonuna sevk edilmemiş mükellefler için, yapılan değerlendirmeler sonucunda vergi ziyana sebebiyet vermediği anlaşılan mükelleflerin konuyla ilgili vergi incelemesine veya takdire sevk edilmesini önlemek, vergi ziyana sebebiyet verildiği durumlarda ise belirli şartlar dahilinde indirimli ceza uygulanmak suretiyle mükellefleri daha ağır müeyyidelerden korumak amacıyla izaha davet müessesesi getirilmiştir.

2. İZAHA DAVET MÜESSESESİNİN DETAYLARI HANGİ TEBLİĞDE YER ALMIŞTIR?

25.07.2017 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan “482 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği” ile izaha davet müessesesine ilişkin detaylı düzenlemeler yapılmıştır.

Söz konusu Tebliği ile izaha davetin kapsamı ve şekli, ön tespit niteliği, izaha daveti yapacak ve yapılan izahı değerlendirecek merciler, davet yapılacaklar, yapılan izahta kullanılacak bilgi ve belgeler ile uygulamaya ilişkin diğer usul ve esaslar belirlenmiştir.

3. İZAHA DAVET MÜESSESESİ NEDİR?

Vergi Usul Kanunu'nun 370. maddesinde düzenlenmiş olan izaha davet müessesesi, verginin ziyaa uğradığına delalet eden emareler bulunduğu dair yetkili merciler tarafından yapılmış ön tespitlerle ilgili olarak aynı merciler tarafından mükelleflerden açıklama talep edilmesidir. Bu müessese, yapılan değerlendirmeler sonucunda vergi ziyana sebebiyet vermediği anlaşılan mükelleflerin konuyla ilgili vergi incelemesine

veya takdire sevk edilmesini önlemekte, vergi ziyana sebebiyet verildiği durumlarda ise belirli şartlar dahilinde indirimli ceza uygulanmak suretiyle mükellefleri daha ağır müeyyidelerden korumaktadır.

4. MÜKELLEFLERİN İZAHA DAVET EDİLEBİLECEKLERİ KONULAR NELERDİR?

İzaha davetin kapsamını belirleme yetkisi Maliye Bakanlığına verildiğinden herhangi bir konunun izaha davet kapsamında olup olmadığı, başka bir deyişle hangi konularla ilgili olarak izaha davet müessesesinin uygulanacağı Maliye Bakanlığı tarafından belirlenecektir.

Bu kapsamda yayımlanan 482 sıra no.lu VUK Genel Tebliği ile Maliye Bakanlığınca izaha davet kapsamına alınan konular aşağıdaki gibidir:

- Alıcı ve satıcılar tarafından düzenlenen Ba-Bs formları arasındaki uyumsuzluklar
- Kredi kartı satış bilgileri ile KDV beyannamelerindeki matrah bilgileri arasındaki uyumsuzluklar
- Serbest meslek kazancı, ücret, gayri menkul sermaye iradı gibi tevkifata tabi kazanç sahiplerinin verdikleri yıllık gelir vergisi beyannamelerinde gösterilen tevkifat bilgileri ile bu tevkifatları yapmak durumunda olan mükelleflerin muhtasar ve prim hizmet beyannameleri arasındaki uyumsuzluklar
- Avukatlık Kanunu ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu uyarınca belirlenen asgari ücret tarifelerinin altında KDV matrahı beyan ettiği konusunda ön tespit bulunan avukatlar ve meslek mensupları ile ilgili tespitler
- Yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannameleri üzerinde uygulanan bağış ve yardım indirimleri, eğitim ve sağlık harcaması indirimleri ve girişim sermayesi fonu olarak ayrılan tutarların, Kanunda belirtilen oranların üzerinde olduğunun tespiti
- Kar dağıtım tablolarında yer alan bilgiler ile diğer verilerin karşılaştırılması sonucunda dağıttıkları karlardan stopaj

yapmadıkları konusunda yapılan tespitler

- Geçmiş yıl zararlarının mahsubunda, geçmiş yıllar beyannameleriyle uyumsuzluk bulunması ile beş yıllık mahsup süresinin ihlal edildiği konusundaki tespitler
- Kurumlar Vergisi Kanunu (KVK)'nun 5/1-a maddesi kapsamında iştirak kazançları istisnası uygulanıp da elde edilen iştirak kazançlarının ilgili gelir tablosu hesaplarında gösterilmemesi ile ilgili tespitler
- KVK'nın 5/1-e maddesinde yer alan taşınmaz ve iştirak satış kazancı istisnası uygulayan kurumların istisna şartlarını ihlal ettiklerini gösteren tespitler
- Ortak veya ortakla ilişkili kişilerden kullandıkları borç tutarı dönem başı özvarlığının üç katını aşanların örtülü sermaye kullandığı şeklindeki tespitler
- Bilançonun ortaklardan alacaklar hesabında bakiye bulunup da gelir tablosunda faiz geliri gösterilmemiş olması
- Ortaklık hakları veya hisselerinin elden çıkarılıp da gelir vergisi beyannamelerinde bu kazançta yer verilmediği konusunda tespit bulunması
- Gayrimenkul alım satım bedelinin eksik beyan edildiği konusundaki tespitler
- Tapu dairelerinden edinilen bilgilere göre satın aldığı gayrimenkulleri beş yıl geçmeden elden çıkarıp da kazanç beyan etmeyenlere yönelik tespitler
- Kira gelirlerini beyan etmediği veya eksik beyan ettiği konusundaki tespitler
- Sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge kullanıldığı konusunda yapılan tespitler

Kanun gereği sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge kullandığı konusunda tespit bulunanların izaha davet edilebilmeleri için, ilgili belge tutarının her bir belge itibariyle (vergiler hariç) 50.000 TL'nin altında olması ve mükellefin ilgili yıldaki mal ve hizmet alışlarının %5 ini geçmemesi gerekmektedir. Bu sınırların üzerindeki

kullanımlar ile VUK'un 359. maddesinde yer alan diğer fiillerle verginin ziyaa uğratılmış olabileceği hallerde izaha davet hükümleri uygulanmayacaktır.

5. MÜKELLEFİN İZAHA DAVET EDİLMESİNİ GEREKTİREN TESPİTLER KİMLER TARAFINDAN VE NE ŞEKİLDE YAPILACAKTIR?

Vergi incelemesi yapmaya ve/veya mükellefler veya mükelleflerle muamelede bulunan diğer gerçek ve tüzel kişilerden bilgi toplamaya yetkili kılınanlar (vergi müfettişleri ve vergi daireleri gibi) tarafından doğrudan veya dolaylı olarak elde edilen bilgi, bulgu veya veriler öncelikle "İzah Değerlendirme Komisyonu"na intikal ettirilecek ve akabinde ilgili komisyon verginin ziyaa uğrama ihtimalinin olup olmadığını değerlendirerek, vergi kaybı oluşabileceği düşünülen durumlarda mükellefi izaha davet edebilecektir.

6. İZAHA DAVET YETKİSİ BULUNAN DEĞERLENDİRME KOMİSYONLARI HANGİ KURUMLAR NEZDİNDE İHDAS OLUNACAKTIR?

İzaha daveti yapacak ve kendisine yapılan izahı değerlendirmeye tabi tutarak izahın konusu ile ilgili nihai kararı verecek olan komisyonlar ("İzah Değerlendirme Komisyonları") Gelir İdaresi Başkanlığı ve/veya Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı bünyesinde ihdas edilecek ve bu kurumlar nezdinde görev yapacaktır.

7. İZAHA DAVET HANGİ ŞARTLARDA SÖZ KONUSU OLACAKTIR?

Mükelleflerin yukarıda belirtilen konularda izaha davet edilebilmeleri için;

- Vergi incelemesine başlanılmamış veya takdir komisyonuna sevk işleminin yapılmamış olması ve
- Yetkili merciler tarafından yapılan tespit ile ilgili olarak, tespit tarihine kadar herhangi bir kimse tarafından ihbarda bulunulmamış olması

gerekecektir.

Haklarında ön tespit konusuyla ilgili ihbar bulunan mükellefler bu konuyla ilgili olarak izaha davet edilemeyecek, ön tespitle ilgili bulunmayan ihbarlar ise izaha davete engel teşkil etmeyecektir.

8. İZAHA DAVET SÜRECİ NASIL İŞLEYECEKTİR?

İzah değerlendirme komisyonlarının, kendilerine gönderilen bulgu ve verilerden hareketle vergi ziyayı olabileceğine kanaat getirmeleri durumunda, sözü edilen tespitin ilgilileri, Ek-1’de yer alan” **İzaha Davet Yazısı**” ile izaha davet edilecektir. Adı geçen komisyonlar kendilerine yazılı veya sözlü olarak **15 günlük** süre içinde yapılan izahatları **10 gün** içinde değerlendirecektir.

Yapılan değerlendirme neticesinde;

- Vergi ziyasına sebebiyet verilmediği ve beyanname verilmesini gerektiren bir durum bulunmadığının anlaşılması halinde, söz konusu tespitle ilgili olarak vergi incelemesi ve takdir komisyonuna sevk işlemi yapılmayacaktır.
- İzaha davet yazısının tebliği tarihinden itibaren 15 günlük süre içerisinde izahta bulunulmaması halinde mükellef vergi incelemesine ya da takdir komisyonuna sevk edilecektir.
- Mükellefçe izah yapılması, ancak yapılan izahın komisyonca yeterli bulunmaması durumunda ise, anılan durum mükellefe bildirilecek ve durumu düzeltmesi istenecektir. Söz konusu bildirim üzerine, izahın yapıldığı tarihten itibaren 15 günlük süre sona ermeden mükellefçe; hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin verilmesi, eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının tamamlanması veya düzeltilmesi, ödeme süresi geçmiş bulunan vergilerin, ödemenin geciktiği her ay ve kesri için, 6183 sayılı Kanununun 51. maddesinde belirtilen nispette

uygulanacak gecikme zammı oranındaki izah zammıyla aynı sürede ödenmesi şartlarıyla, **vergi ziyayı cezası, ziyaa uğratılan vergi üzerinden %20 oranında kesilecektir.** Mükellefe kesilen bu ceza için tarhiyat sonrası uzlaşma istenebilecektir.

Sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanma fiilinin işlenmiş olabileceğine dair yapılan ön tespitlerle ilgili olarak, toplam mal ve hizmet alışları ya da sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı olarak kullanılmış olabilecek belgelerin tutarının net bir şekilde belirlenemediği durumlarda, Ek-2’de yer alan “**Toplam Mal/Hizmet Alışları ile Kullanılan Sahte veya Muhteviyatı İtibarıyla Yanıltıcı Belgeler Listesi**” izaha davet yazısına eklenecektir.

9. İZAHA DAVET YAZISI ALINDIĞINDA NASIL BİR YOL İZLENECEKTİR?

Kendisine izaha davet yazısı tebliğ edilenlerin yukarıda belirtilen imkanlardan yararlanabilmeleri için tebliğ tarihinden itibaren **15 gün içerisinde** yetkili komisyona izahta bulunmaları gerekmektedir. Bu süre içerisinde ilgili komisyona izahta bulunmayanlar bu düzenlemeden yararlanamayacaktır. Süresinde yapılan izahat, komisyonca **en geç 10 gün içinde** değerlendirilerek sonuca bağlanacaktır.

Diğer yandan, izaha davet şartlarından herhangi birini taşımadığı anlaşılan veya 15 günlük süre içinde vergi ve izah zammını ödemiş olan mükelleflerin vergi beyannamelerini sonradan vermelerine (“kendiliğinden verilen beyanname” olarak adlandırılan uygulamadan yararlanmalarına) engel bulunmamakta olup, vergi incelemesine başlanılmadan veya takdir komisyonuna sevk edilmeden bu şekilde beyannamelerini vermiş olanlara, ziyaa uğratılan vergi üzerinden VUK’un 344. maddesi gereği **%50 oranında vergi ziyayı cezası tatbik edilecektir.**

10. ZİYAA UĞRATILMIŞ OLABİLECEK VERGİ TUTARINI DOĞRULAR NİTELİKTEKİ

İZAHATLAR ÜZERİNE YAPILACAK OLAN İŞLEMLER NELERDİR?

Anılan durumda, izahın yapıldığı tarihten itibaren 15 gün içerisinde hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin verilmesi, eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının tamamlanması veya düzeltilmesi, ödeme süresi geçmiş bulunan vergilerin ise, ödemenin geciktiği her ay ve kesri için, uygulanacak gecikme zammı oranındaki (halen aylık %1,4) izah zammıyla ödenmesi gerekmektedir. Bu şartların sağlanması durumunda **vergi ziyayı cezası, ziyaa uğratılan vergi tutarı üzerinden %20 oranında kesilecektir.**

11. VERGİNİN ZİYAA UĞRATILMADIĞINA İLİŞKİN İZAHIN YETERLİ BULUNMASI DURUMUNDA NE OLACAKTIR?

Haklarında yapılan ön tespite ilişkin vergi ziyasına neden olunmadığı yönünde mükellefçe izahta bulunulması üzerine, mükellefin izahının komisyonca yeterli bulunması ve beyanname verilmesini veya vergi beyanının tamamlanmasını gerektiren bir durum bulunmadığının değerlendirilmesi halinde, mükellef hakkında söz konusu tespitle ilgili olarak vergi incelemesine veya takdir komisyonuna sevk işlemi yapılmayacaktır.

12. VERGİNİN ZİYAA UĞRATILMADIĞINA İLİŞKİN İZAHIN YETERLİ BULUNMAMASI DURUMUNDA NE OLACAKTIR?

Mükellefçe yapılan izahın komisyonca yeterli bulunmaması ve beyanname verilmesini gerektiren bir durumun mevcut olduğunun değerlendirilmesi halinde, anılan durum mükellefe bildirilecektir. Söz konusu bildirim üzerine, **izahın yapıldığı tarihten itibaren 15 günlük süre sona ermeden** mükellefçe; hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin verilmesi, eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının tamamlanması veya düzeltilmesi, ödeme süresi geçmiş bulunan vergilerin, ödemenin geciktiği her ay ve kesri için uygulanacak (halen %1,4 olan) gecikme zammı oranındaki izah zammıyla ödenmesi şartlarıyla vergi ziyayı cezası, ziyaa uğratılan vergi üzerinden %20 oranında kesilecektir.

Yapılan izahın yeterli bulunmaması ve mükellef tarafından VUK'un 370. maddesinde öngörülen işlemlerin gerçekleştirilmemesi durumunda incelemeye veya takdire sevk işlemleri yapılacaktır.

13. İZAHA DAVET MÜESSESESİNE İLİŞKİN UYGULAMANIN YÜRÜRLÜK TARİHİ NE ZAMANDIR?

Yukarıda yer verilen düzenlemeler **01.09.2017** tarihi itibarıyla yürürlüğe girecek ve söz konusu uygulama bu tarihten itibaren geçerli olacaktır.

Saygılarımızla,

Dr. Burçin Gözlüklü

Yönetici Ortak, Yeminli Mali Müşavir

e-mail: burcin.gozluklu@centrumdenetim.com

Telefon: 0 216 504 20 66

EK 1- İzaha Davet Yazısı

T.C.

(İzah Değerlendirme Komisyonu)

HAKKINDA ÖN TESPİT BULUNAN MÜKELLEFİN	
Adı Soyadı/Unvanı:	
Vergi Kimlik/T.C. Kimlik No.su:	
Vergi Dairesi Adı:	
İşyeri Adresi/İkametgâh Adresi:	
ÖN TESPİTİ YAPILAN HUSUS	
Ön Tespiti Yapılan Tutar Toplamı:	... TL

AÇIKLAMALAR

1. Bu yazının tebliği tarihinden itibaren 15 gün içerisinde ön tespitle ilgili Komisyonumuza izahta bulunulması ve bu izahın Komisyonumuzca yeterli bulunarak beyanname verilmesini gerektirir bir durumun olmadığına anlaşılması halinde, söz konusu ön tespitle ilgili olarak vergi incelemesi ve takdir komisyonuna sevk işlemi yapılmaz.
2. Bu yazının tebliği tarihinden itibaren 15 günlük süre içerisinde izahta bulunulmaması halinde 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 370 inci maddesinde yer alan indirimli ceza uygulamasından yararlanılamaz ve vergi incelemesine ya da takdir komisyonuna sevk işlemi yapılır.
3. Bu yazının tebliği tarihinden itibaren 15 gün içerisinde ön tespitle ilgili Komisyonumuza izahta bulunulması ve bu izahın yapıldığı tarihten itibaren 15 gün içerisinde, hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin verilmesi, eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının tamamlanması veya düzeltilmesi ve ödeme süresi geçmiş bulunan vergilerin, ödemenin geciktiği her ay ve kesri için, 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen nispette uygulanacak gecikme zammı oranında bir zamlı (izah zammı) aynı sürede ödenmesi şartıyla vergi ziyası cezası ziyaa uğratan vergi üzerinden %20 oranında kesilir.
4. İzahın yeterli görülmemesi halinde vergi incelemesine ya da takdir komisyonuna sevk işlemi yapılabilir.
5. Yapılacak izahı desteklemek üzere, başta defter ve belgeler olmak üzere Vergi Usul Kanununun 3 üncü maddesi kapsamında her türlü delil sunulabilir.
6. Davet konusu ön tespitle sınırlı olarak Vergi Usul Kanununun 371 inci maddesinde yer alan pişmanlık hükümlerinden yararlanılamaz.

KOMİSYON BAŞKANININ

ADI ve SOYADI
İMZASI

6

EK 2- Toplam Mal/Hizmet Alışları ile Kullanılan Sahte veya Muhteviyatı İtibarıyla Yanıltıcı Belgeler Listesi

Tablo 1	
Yıl	Toplam Mal/Hizmet Alışları (KDV Hariç)

Tablo 2						
..... VERGİ TEKNİĞİ RAPORUNDA SAHTE VEYA MUHTEVİYATI İTİBARIYLA YANILTICI BELGE DÜZENLEDİĞİ TESPİT EDİLEN VERGİ KİMLİK NUMARALI 'NİN ADINIZA DÜZENLEDİĞİ BELGELER						
	Düzenlenme Tarihi	Belge Seri No/Sıra No	KDV Hariç Tutar	KDV Tutarı	Yevmiye Defteri Kayıt Tarihi	Yevmiye Defteri Kayıt No
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
21						
22						

